

Конвенція про доступ до інформації, участь громадськості в процесі прийняття рішень та доступ до правосуддя з питань, що стосуються довкілля*

ДАТА ПІДПИСАННЯ: 25.06.98 р.

ДАТА РАТИФІКАЦІЇ: 06.07.99 р., Закон України N 832-XIV

* Остаточний текст, ухвалений спеціальною сесією Комітету з екологічної політики 16 - 18 березня 1998 року для прийняття на Конференції міністрів "Навколишнє середовище для Європи".

Сторони цієї Конвенції,

посилаючись на принцип I Стокгольмської декларації про середовище навколо людини,

посилаючись також на принцип 10 Ріо-де-Жанейрської декларації про навколишнє середовище і розвиток,

посилаючись далі на резолюцію Генеральної Асамблеї 37/7 від 28 жовтня 1982 року про Всесвітню хартію природи і 45/94 від 14 грудня 1990 року про необхідність забезпечення здорового навколишнього середовища в інтересах добробуту людей,

посилаючись на Європейську хартію про навколишнє середовище та охорону здоров'я, яка була прийнята Першою Європейською конференцією "Навколишнє середовище і здоров'я" Всесвітньої Організації Охорони Здоров'я у Франкфурті-на-Майні, Німеччина, 8 грудня 1989 року,

підтверджуючи необхідність захищати та оберігати оточуюче середовище і покращувати його стан, а також забезпечувати сталий та екологічно безпечний розвиток,

визнаючи, що адекватна охорона навколишнього середовища важлива для добробуту людини, дотримання основних прав людини,

включаючи саме право на життя,

визнаючи також, що кожна людина має право жити в навколишньому середовищі, сприятливому для її здоров'я та добробуту, а також зобов'язана, як індивідуально, так і спільно з іншими людьми, захищати і покращувати навколишнє середовище на благо нинішнього та майбутніх поколінь,

враховуючи, що для забезпечення можливості відстоювати це право та виконувати цей обов'язок, громадяни повинні мати доступ до інформації, право брати участь у процесі прийняття рішень і доступ до правосуддя з питань, що стосуються навколишнього середовища, і визнаючи при цьому, що громадянам може бути необхідна допомога для здійснення своїх прав,

визнаючи, що в питаннях, які стосуються навколишнього середовища, удосконалення доступу до інформації та участь громадськості в процесі прийняття рішень підвищує якість рішень, що приймаються, та процесу їх виконання, сприяє поліпшенню поінформованості громадськості щодо екологічних проблем, надає громадськості можливість висловлювати свою стурбованість, а державним органам - вести належний облік таких інтересів,

прагнучи таким чином сприяти підзвітності та прозорості процесу прийняття рішень і підсиленню громадської підтримки рішень, що приймаються в галузі навколишнього середовища,

визнаючи бажаність прозорості в усіх гілках державного управління та пропонуючи законодавчим органам дотримуватись принципів цієї Конвенції в своїй діяльності,

визнаючи також, що громадськість повинна бути поінформована щодо процедур участі в процесі прийняття рішень з питань, що стосуються навколишнього середовища, мати вільний доступ до цих механізмів і знати, як ними користуватися,

визнаючи, крім цього, важливість відповідних ролей, які можуть відігравати в справі охорони навколишнього середовища окремі громадяни, неурядові організації та приватний сектор,

прагнучи сприяти поширенню екологічних знань з метою кращого розуміння процесів, пов'язаних з навколишнім середовищем і сталим розвитком, і заохочувати всебічну поінформованість громадськості із рішень, які мають вплив на стан навколишнього середовища та сталий розвиток, і її участь у процесі прийняття таких рішень,

відзначаючи в цьому контексті важливість використання засобів масової інформації, електронних та інших засобів зв'язку, що з'являться в майбутньому,

визнаючи важливість повного врахування екологічних міркувань у процесі прийняття рішень на урядовому рівні, і як наслідок цього, необхідність державним органам мати в своєму розпорядженні достовірну, повну та найсучаснішу екологічну інформацію,

визнаючи також, що державні органи володіють екологічною інформацією в інтересах громадськості,

вважаючи, що дієві судові механізми мають бути доступними для громадськості, включаючи організації, з метою забезпечення захисту її інтересів і дотримання законності,

відзначаючи важливість забезпечення споживачів належною інформацією про продукцію з метою надання їм можливості робити екологічно обгрунтований вибір,

визнаючи занепокоєність громадськості в зв'язку з навмисним вивільненням генетично змінених організмів у навколишнє середовище і необхідність підвищення прозорості та активізації участі громадськості в процесі прийняття рішень у цій області,

висловлюючи впевненість у тому, що реалізація цієї Конвенції сприятиме зміцненню демократії в регіоні Європейської економічної комісії (ЄЕК) Організації Об'єднаних Націй,

усвідомлюючи ту роль, яку в зв'язку з цим відіграє ЄЕК, а також посилаючись зокрема на Провідні принципи ЄЕК щодо забезпечення доступу до екологічної інформації та участі громадськості в процесі прийняття рішень з питань, що стосуються навколишнього середовища, схвалених Декларацією міністрів, яка була прийнята на третій Конференції міністрів Навколишнє середовище для Європи 25 жовтня 1995 року в Софії, Болгарія,

зважаючи на відповідні положення Конвенції з оцінки впливу на навколишнє середовище в транскордонному контексті, прийнятої 25 лютого 1991 року в Еспо, Фінляндія, Конвенції про транскордонний вплив промислових аварій і Конвенції про

охорону і використання транскордонних річок і міжнародних озер, прийнятих 17 березня 1992 року в Гельсінкі, а також інших регіональних конвенцій,

успіваючи, що прийняття цієї Конвенції сприятиме подальшому зміцненню процесу "Навколишнє Середовище для Європи" і втіленню рішень четвертої Конференції міністрів, в червні 1998 року в Оргусі, Данія,

домовились про наступне:

Стаття 1 МЕТА

З метою сприяння захисту права кожної людини нинішнього і прийдешніх поколінь жити в навколишньому середовищі, сприятливому для її здоров'я та добробуту, кожна із Сторін гарантує права на доступ до інформації, на участь громадськості в процесі прийняття рішень і на доступ до правосуддя з питань, що стосуються навколишнього середовища, у відповідності до положень цієї Конвенції.

Стаття 2 ВИЗНАЧЕННЯ

Для цілей даної Конвенції,

1. "Сторона" означає Договірну Сторону цієї Конвенції, якщо в тексті не міститься інше визначення;

2. "Державний орган" означає:

a) урядовий орган на національному, регіональному та іншому рівні;

b) фізичні, чи юридичні особи, які виконують державні адміністративні функції згідно з національним законодавством, включаючи конкретні обов'язки, види діяльності та послуги, що мають відношення до навколишнього середовища;

c) будь-які інші фізичні або юридичні особи, на які покладено виконання державних обов'язків чи функцій, або які надають населенню послуги, що мають відношення до навколишнього середовища, під наглядом органа або особи, зазначених вище в підпунктах a) чи b);

d) заклади будь-якої регіональної організації економічної інтеграції, зазначені в статті 17, які є Стороною цієї Конвенції.

Це визначення не включає органи або заклади, які діють у сфері судочинства або законодавства;

3. Екологічна інформація означає будь-яку інформацію в письмовій, аудіовізуальній, електронній чи будь-якій іншій матеріальній формі про:

a) стан складових навколишнього середовища, таких як повітря й атмосфера, вода, ґрунт, земля, ландшафт і природні об'єкти, біологічні різноманіття та його компоненти, включаючи генетично змінені організми, та взаємодію між цими складовими;

b) фактори, такі як речовини, енергія, шум і випромінювання, а також діяльність або заходи, включаючи адміністративні заходи, угоди в галузі навколишнього середовища, політику, законодавство, плани і програми, що впливають або можуть впливати на складові навколишнього середовища, зазначені вище в підпункті a) і аналіз затрат і результатів та інший економічний аналіз та припущення, використані в процесі прийняття рішень з питань, що стосуються навколишнього середовища;

с) стан здоров'я та безпеки людей, умови життя людей, стан об'єктів культури і споруд тією мірою, якою на них впливає або може вплинути стан складових навколишнього середовища або через ці складові, фактори, діяльність або заходи, зазначені вище в підпункті b);

4. Громадськість означає одну або більше фізичну чи юридичну особу, їх об'єднання, організації або групи, які діють згідно з національним законодавством або практикою;

5. Зацікавлена громадськість означає громадськість, на яку справляє або може справити вплив процес прийняття рішень з питань, що стосуються навколишнього середовища, або яка має зацікавленість в цьому процесі; для цілей даного визначення недержавні організації, які сприяють охороні навколишнього середовища та відповідають вимогам національного законодавства, вважаються такими, що мають зацікавленість.

Стаття 3 ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Кожна із Сторін здійснює необхідні законодавчі, регулятивні та інші заходи, включаючи заходи із досягнення відповідності положень, які регламентують порядок виконання положень цієї Конвенції, що стосуються інформації, участі громадськості та її доступу до правосуддя, а також відповідних заходів із забезпечення умов їх застосування, для створення та підтримки чіткої, прозорої та злагодженої структури для виконання положень цієї Конвенції.

2. Кожна із Сторін прагне забезпечити умови, аби посадові особи та державні органи надавали громадськості допомогу та забезпечували їй орієнтацію в отриманні доступу до інформації, сприяли участі в процесі прийняття рішень і в одержанні доступу до правосуддя з питань, що стосуються навколишнього середовища.

3. Кожна із Сторін сприяє екологічній просвіті та підвищенню рівня поінформованості громадськості з проблем навколишнього середовища, особливо відносно одержання доступу до інформації, участі в процесі прийняття рішень і доступу до правосуддя з питань, що стосуються навколишнього середовища.

4. Кожна із Сторін забезпечує належне визнання об'єднань, організацій або груп, що сприяють охороні навколишнього середовища, та надає їм відповідну підтримку, і забезпечує відповідність своєї національної правової системи цьому зобов'язанню.

5. Положення цієї Конвенції не впливають на права будь-якої Сторони продовжувати виконувати або впроваджувати заходи, що передбачають більш широкий доступ до інформації, більш активну участь громадськості в процесі прийняття рішень і більш широкий доступ до правосуддя з питань, що стосуються навколишнього середовища, ніж це передбачено цією Конвенцією.

6. Ця Конвенція не потребує будь-яких послаблень існуючих прав на доступ до інформації, участь громадськості в процесі прийняття рішень і доступ до правосуддя з питань, що стосуються навколишнього середовища.

7. Кожна із Сторін сприяє застосуванню принципів цієї Конвенції в міжнародних процесах прийняття рішень з питань, які стосуються навколишнього середовища, і в рамках міжнародних організацій в питаннях, що стосуються навколишнього середовища.

8. Кожна із Сторін забезпечує умови, аби особи, які здійснюють свої права у відповідності до положень цієї Конвенції, не підлягали за свою діяльність покаранню, не зазнавали переслідувань або утисків у будь-якій формі. Це положення не поширюється

на повноваження національних судів присуджувати відшкодування поміркованих витрат, пов'язаних із судовими процедурами.

9. В межах відповідних положень цієї Конвенції громадськість отримує доступ до інформації, має можливість брати участь у процесі прийняття рішень і має доступ до правосуддя з питань, що стосуються навколишнього середовища, без дискримінації за ознаками громадянства, національної приналежності або місця проживання, а у випадку юридичної особи, без дискримінації за ознаками її зареєстрованого місцезнаходження або фактичного центру діяльності.

Стаття 4

ДОСТУП ДО ЕКОЛОГІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ

1. Кожна із Сторін гарантує, що за умов виконання наступних пунктів цієї Статті державні органи у відповідь на запит про надання екологічної інформації надаватимуть громадськості таку інформацію в рамках національного законодавства; включаючи, за наявності запиту і у відповідності до підпункту b) нижче, копії фактичних документів, які містять або охоплюють таку інформацію:

a) без необхідності формулювати свою зацікавленість;

b) у формі, відповідно до запиту, якщо тільки:

i) державний орган не має підстав надати її в іншій формі, причому повинні бути вказані причини, що виправдовують надання інформації саме в такій формі; або

ii) інформація вже не була надана громадськості в іншій формі.

2. Екологічна інформація, про яку згадувалося вище в пункті 1, надається в максимально стислі строки, але не пізніше одного місяця після подання заяви, якщо тільки обсяги та складність відповідної інформації не виправдовують продовження цього терміну до двох місяців після подання заяви. Подавець заяви інформується про будь-яке подовження строків і про причини, які є підставою для цього.

3. У запиті про надання екологічної інформації може бути відмовлено, якщо:

a) державний орган, до якого було направлено запит, не має у своєму розпорядженні відповідної екологічної інформації;

b) запит є очевидно необґрунтованим або сформульованим в надто загальному вигляді; або

c) запит стосується матеріалів, що знаходяться на завершальній стадії їх підготовки, або стосується внутрішнього інформаційного обміну міждержавними органами, коли такий виняток передбачається національним законодавством чи практикою, що склалася, при цьому враховується зацікавленість громадськості в розкритті такої інформації.

4. У запиті про надання екологічної інформації може бути відмовлено, якщо її оприлюднення може негативно вплинути на:

a) конфіденційність діяльності державних органів у випадках, коли така конфіденційність передбачається національним законодавством;

b) міжнародні стосунки, національну оборону або державну безпеку;

с) відправлення правосуддя, можливість для осіб бути відданими під справедливий судовий розгляд або спроможність державних органів проводити розслідування кримінального чи дисциплінарного характеру;

д) конфіденційність комерційної та промислової інформації у випадках, коли така конфіденційність охороняється законом з метою захисту законних економічних інтересів. В цьому контексті інформація про викиди, яка стосується охорони навколишнього середовища, підлягає оприлюдненню;

е) права інтелектуальної власності;

ф) конфіденційність особистих даних і/чи архівів, що стосуються фізичної особи, коли ця особа не дала громадськості згоди на оприлюднення такої інформації згідно з положеннями національного законодавства;

г) інтереси третьої сторони, яка надала інформацію, якщо ця сторона не зв'язана зобов'язаннями поступати належним чином, або якщо на цю сторону не може бути покладено такого зобов'язання, і в тих випадках, коли ця сторона не дає згоди на оприлюднення відповідного матеріалу; або

н) навколишнє середовище, на яке поширюється така інформація, наприклад місця розмноження рідкісних видів.

Вищезазначені обгрунтування відмови тлумачаться з урахуванням зацікавленості громадськості в оприлюдненні цієї інформації та з огляду на те, чи стосується інформація, що міститься у запиті, викидів у навколишнє середовище.

5. У тих випадках, коли державний орган не має у своєму розпорядженні екологічної інформації, котра міститься у запиті, цей державний орган в максимально стислий строк інформує подавця запиту про державний орган, до якого, як він вважає, можна звернутися із запитом про надання відповідної інформації, або передає цей запит такому органу та належним чином повідомляє про це подавця запиту.

6. Кожна із Сторін гарантує, що у випадках, коли інформація, що не підлягає оприлюдненню згідно з пунктами 3 с) і 4 вище, може бути відокремлена від решти інформації без шкоди для конфіденційності інформації, яка не підлягає оприлюдненню, державні органи надаватимуть цю решту екологічної інформації.

7. Якщо запит про надання інформації подавався у письмовій формі, або якщо того вимагає подавець запиту, відмова у запиті також надсилається у письмовій формі. У відмові зазначаються її причини і наводиться відповідна інформація про доступ до процедур перегляду прийнятого рішення у відповідності до Статті 9.

Відмова у запиті надається у максимально стислі строки, але не пізніше одного місяця, якщо тільки складність інформації не виправдовує продовження цього строку до двох місяців з моменту подання запиту. Подавця запиту інформують про будь-яке продовження такого строку і про його причини.

8. Кожна із Сторін може дозволити своїм державним органам стягати плату за інформацію, що надається, за умов, якщо така плата не перевищує поміркованого рівня. Державні органи, які сподіваються стягувати плату за інформацію, повідомляють подавцеві запиту про відповідні тарифи розцінок, за якими може стягуватися плата із зазначенням обставин, що передбачають сплату або звільнення від неї, та умов, коли інформація може надаватися за умови попередньої оплати такого збору.

Стаття 5

ЗБІР ТА ПОШИРЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ

1. Кожна із Сторін забезпечує, щоб:

a) державні органи мали у своєму розпорядженні екологічну інформацію, яка стосується роду їх діяльності, та постійно поновлювали її;

b) було створено обов'язкові системи для забезпечення належного надходження в державні органи інформації з запланованих та здійснюваних заходів, які можуть істотно впливати на навколишнє середовище;

c) у випадках, що становлять безпосередню загрозу для здоров'я людини або навколишнього середовища, які виникають в результаті людської діяльності або є наслідком природних явищ, вся інформація, яка могла би дозволити громадськості вжити заходів із запобігання або зменшення шкоди, яка може стати наслідком такої загрози, і яка є у розпорядженні державного органу, негайно поширювалася серед членів громадськості, яких потенційно торкається загроза.

2. Кожна із Сторін забезпечує, щоб у межах національного законодавства процедури надання громадськості екологічної інформації були прозорими, а екологічна інформація була легко доступною, серед іншого, шляхом:

a) надання громадськості достатньої інформації про види та обсяги екологічної інформації, яка є у розпорядженні відповідних державних органів, основні умови, за яких така інформація може надаватися, і доступ до неї, а також про процес її отримання;

b) організації та здійснення таких практичних заходів, як:

i) забезпечення доступу громадськості до списків, реєстрів або архівів;

ii) встановлення вимог до посадових осіб підтримувати громадськість в отриманні доступу до інформації у відповідності до цієї Конвенції; і

iii) визначення контактних осіб; і

c) забезпечення безплатного доступу до екологічної інформації, що міститься в списках, реєстрах або архівах згідно з підпунктом b) i) вище.

3. Кожна із Сторін забезпечує поступове збільшення обсягу екологічної інформації в електронних базах даних, які є легко доступними для широкого загалу громадськості через публічні мережі зв'язку.

Інформація, доступна в такій формі, має включати:

a) звіти про стан навколишнього середовища згідно з пунктом 4 нижче;

b) тексти законодавчих актів з питань, що стосуються навколишнього середовища або мають до нього відношення;

c) у відповідних випадках, документи з питань політики, плани та програми, що стосуються навколишнього середовища або мають до нього відношення, а також природоохоронні угоди; і

d) іншу інформацію тією мірою, якою наявність зазначеної інформації в такій формі може сприяти застосуванню національного законодавства для виконання положень цієї Конвенції, за умов, якщо така інформація вже існує в електронній формі.

4. Кожна із Сторін через регулярні проміжки часу, що не перевищують три або чотири роки, публікує і поширює національний звіт про стан навколишнього середовища,

включаючи інформацію про якість навколишнього середовища та інформацію з навантажень на навколишнє середовище.

5. Кожна із Сторін здійснює в рамках свого законодавства заходи з метою поширення, між іншим:

a) законодавчих актів і директивних документів, таких як стратегії, документи з питань політики, програми та плани дій, що стосуються навколишнього середовища, звіти про хід їх виконання, які готуються на різних рівнях державної влади;

b) міжнародних договорів, конвенцій і угод з питань, що стосуються навколишнього середовища; і

c) у відповідних випадках інших важливих міжнародних документів з питань, що стосуються навколишнього середовища.

6. Кожна із Сторін заохочує діячів, чия діяльність справляє суттєвий вплив на навколишнє середовище, регулярно інформувати громадськість про вплив їх діяльності та продуктів цієї діяльності на довкілля, здійснюючи це, у відповідних випадках, в рамках використання добровільних систем екомаркіровки та екологічної експертизи, або за допомогою інших засобів.

7. Кожна із Сторін:

a) публікує фактичну інформацію та її аналіз, які вона вважає доцільними та важливими для розробки найбільш суттєвих пропозицій з питань екологічної політики;

b) публікує, або іншим чином забезпечує доступ до наявного пояснювального матеріалу стосовно своїх контактів з громадськістю з питань, що входять у сферу дії положень цієї Конвенції; і

c) надає в належній формі інформацію про виконання державними органами всіх рівнів державних функцій або про надання населенню послуг, які мають відношення до навколишнього середовища.

8. Кожна із Сторін розробляє механізми з метою забезпечення громадськості достатньою інформацією стосовно продуктів таким чином, щоб надавати можливість споживачам робити екологічно обгрунтований вибір.

9. Кожна із Сторін вживає заходів з поступового розгортання узгодженої загальнонаціональної системи кадастрів чи реєстрів забруднень з використанням структурованої, автоматизованої та доступної для громадськості бази даних, що накопичується на основі стандартизованої системи звітності з урахуванням міжнародного досвіду, якщо це доцільно. Така система може містити дані з проникнення, викидів і перенесення певного класу речовин і продуктів, які є наслідком певних видів діяльності, в тому числі при користуванні водою, енергією та природними ресурсами, в різні сфери навколишнього середовища, як в місцях переробки та видалення відходів, так і поза ними.

10. Жодне положення цієї Статті не може зашкодити праву Сторін відмовитись від оприлюднення певної екологічної інформації у відповідності до підпунктів 3 і 4 Статті 4.

Стаття 6 **УЧАСТЬ ГРОМАДСЬКОСТІ В ПРИЙНЯТТІ РІШЕНЬ ЩОДО КОНКРЕТНИХ** **ВИДІВ ДІЯЛЬНОСТІ**

1. Кожна із Сторін:

a) застосовує положення цієї Статті відносно рішень з питань про доцільність дозволу на запропоновані види діяльності, перераховані в Додатку 1;

b) у відповідності до свого національного законодавства також застосовує положення цієї Статті до рішень із запропонованих видів діяльності, що не наведені в Додатку 1, які можуть суттєво впливати на навколишнє середовище. З цією метою Сторони визначають, чи охоплюється такий запланований вид діяльності цими положеннями; і

c) може приймати рішення, якщо це передбачається національним законодавством, в кожному конкретному випадку, не застосовувати положення цієї Статті до запланованих видів діяльності, які служать цілям національної оборони, якщо ця Сторона вважає, що таке застосування може зашкодити цим цілям.

2. Зацікавлена громадськість адекватно, своєчасно та ефективно інформується, залежно від обставин, або шляхом публічного повідомлення, або в індивідуальному порядку на початковому етапі процедури прийняття рішень з питань, що стосуються навколишнього середовища, серед іншого, про:

a) запропонований вид діяльності та заявку, за якою буде прийматися рішення;

b) характер можливих рішень або проект рішення;

c) державний орган, відповідальний за прийняття рішення;

d) передбачувану процедуру, включаючи те, яким чином і коли така інформація може бути надана:

i) про початок виконання процедури;

ii) про можливості для участі громадськості;

iii) про час і місце будь-якого запланованого громадського слухання;

iv) про наявність державного органу, в якому можна отримати відповідну інформацію, та про те, куди відповідну інформацію було передано на розгляд громадськості;

v) про наявність відповідного державного органу або будь-якого іншого офіційного органу, до якого можуть надсилатися зауваження чи запитання, та про строки подання зауважень і запитань; і

vi) про те, яка екологічна інформація, що стосується запропонованого виду діяльності, є в наявності; і з охоплення даного виду діяльності національною або транскордонною процедурою оцінки впливу на навколишнє середовище,

3. Процедури участі громадськості передбачають помірковані строки для різних етапів, що забезпечують достатній час для інформування громадськості у відповідності до пункту 2 і підготовки та ефективної участі громадськості в процесі прийняття рішень з питань, що стосуються навколишнього середовища.

4. Кожна із Сторін забезпечує участь громадськості вже на ранньому етапі, коли відкриті всі можливості для розгляду різних варіантів, і коли участь громадськості може бути найбільш ефективною.

5. Кожна із Сторін ще перед поданням заяви про дозвіл на участь має сприяти, якщо в цьому є необхідність, потенційним заявникам у визначенні зацікавлених кіл громадськості, проведенні обговорення та надання інформації відносно цілей подання заявки.

6. Кожна із Сторін вимагає від компетентних державних органів забезпечувати, як цього вимагає національне законодавство, зацікавлені кола громадськості, після отримання від них запиту, безплатним доступом до всієї інформації, яка стосується процесу прийняття рішень, про що йдеться в цій Статті, та інформацією, наявною на момент реалізації процедури участі громадськості, з метою її вивчення і по мірі її надходження без шкоди для права Сторін відмовити в оприлюдненні певної інформації згідно з пунктами 3 і 4 Статті 4. Така інформація повинна, принаймні без порушення положень Статті 4, включати наступне:

a) опис промислового об'єкту, фізичні та технічні характеристики запропонованої діяльності, включаючи оцінки передбачуваних залишків і викидів;

b) опис найбільш суттєвих факторів впливу на навколишнє середовище;

c) опис заходів, передбачених для запобігання та/або зменшення впливу, включаючи викиди;

d) популярне резюме вищезгаданого;

e) огляд основних альтернатив, розглянутих заявником; і

f) у відповідності до національного законодавства основні звіти та рекомендації, адресовані державному органу на момент, коли зацікавленій громадськості буде надано інформацію згідно пункту 2, наведеного вище.

7. Процедури участі громадськості дають їй можливість подавати в письмовій формі або, в необхідних випадках, під час громадських слухань або розгляду питання за участю заявника будь-які зауваження, інформацію, аналіз або міркування, які, на її думку, мають відношення до запланованої діяльності.

8. Кожна із Сторін забезпечує, щоб у відповідному рішенні належним чином було враховано результати участі громадськості.

9. Кожна із Сторін забезпечує, щоб після прийняття рішення державним органом громадськість була би належним чином поінформована про це рішення у відповідності до належних процедур. Кожна із Сторін надає громадськості текст рішення разом із переліком причин і міркувань, покладених в основу цього рішення.

10. Кожна із Сторін гарантує, що при перегляді чи поновленні державним органом умов ведення діяльності, зазначеної в пункті 1, до положення пунктів 2 - 9 цієї Статті будуть застосовуватись *mutatis mutandis*, а також у тих випадках, коли це доцільно.

11. Кожна із Сторін в рамках свого національного законодавства та в міру можливостей і доцільності застосовує положення цієї Статті до рішень, які стосуються видачі дозволів на умисне вивільнення генетично змінених організмів у навколишнє середовище.

Стаття 7

УЧАСТЬ ГРОМАДСЬКОСТІ В ПИТАННЯХ РОЗРОБКИ ПЛАНІВ, ПРОГРАМ І ПОЛІТИЧНИХ ДОКУМЕНТІВ, ПОВ'ЯЗАНИХ З НАВКОЛИШНІМ СЕРЕДОВИЩЕМ

Кожна із Сторін передбачає відповідні практичні та/або інші положення відносно участі громадськості на принципах прозорості та справедливості в процесі підготовки планів і програм, пов'язаних з навколишнім середовищем, надаючи громадськості необхідну інформацію. В рамках цих принципів застосовуються пункти 3, 4 і 8 Статті 6. Відповідний державний орган з урахуванням цілей даної Конвенції визначає кола громадськості, які

можуть брати участь в цьому процесі. В міру можливостей кожна із Сторін прагне забезпечити громадськість можливостями для її участі в розробці екологічної політики.

Стаття 8

УЧАСТЬ ГРОМАДСЬКОСТІ В ПІДГОТОВЦІ НОРМАТИВНИХ АКТІВ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ І/АБО ЗАГАЛЬНООБОВ'ЯЗКОВИХ ЮРИДИЧНИХ АКТІВ

Кожна із Сторін докладляє зусиль для сприяння ефективній участі громадськості на відповідному етапі, доки залишаються відкритими можливості вибору, в підготовці державними органами нормативних положень, які мають безпосередню виконавчу силу, та інших загальноприйнятих юридичних правил, обов'язкових для виконання, які можуть істотно впливати на навколишнє середовище.

З цією метою вживаються наступні заходи:

- a) визначаються терміни, достатні для забезпечення ефективної участі;
- b) проекти правил публікуються або доводяться до відома громадськості іншим чином;
- c) громадськості надається можливість висловлювати свої зауваження безпосередньо або через представницькі консультативні органи.

Результати участі громадськості враховуються в максимальній ступені.

Стаття 9

ДОСТУП ДО ПРАВОСУДДЯ

1. Кожна із Сторін в рамках свого національного законодавства гарантує кожній особі, яка вважає, що її запит з отримання інформації відповідно до умов Статті 4 було проігноровано, неправомірно відхилено частково чи повністю, неадекватно задоволено, або підхід до розгляду такого запиту не відповідав положенням зазначеної статті, доступ до процедури розгляду прийнятого рішення в суді або іншому незалежному та неупередженому органі, заснованому згідно із законом.

У випадках, коли передбачається такий перегляд рішення в суді, Сторона гарантує такий особі доступ до визначеної законом швидкої процедури, яка не потребує оплати або передбачає мінімальні тарифи для перегляду справи державним органом або її розгляду незалежним і неупередженим органом, який не є судовим.

Остаточні рішення, що приймаються у відповідності до даного пункту 1, обов'язкові для виконання державним органом, який володіє відповідною інформацією. Причини вказуються у письмовій формі, принаймні, у випадках, коли в доступі до інформації було відмовлено у відповідності до даного пункту.

2. Кожна із Сторін в рамках свого національного законодавства забезпечує, щоб відповідні представники зацікавленої громадськості,

- a) які проявляють достатню зацікавленість, або як альтернатива,
- b) які вважають, що мало місце порушення того чи іншого права, коли це обумовлено адміністративно-процесуальними нормами відповідної Сторони, мати доступ до процедури перегляду прийнятих рішень в суді та/або іншому незалежному та неупередженому органі, заснованому згідно із законом, з метою оскарження законності будь-якого рішення, дії або бездіяльності з правової та процесуальної точок зору за умов дотримання положень Статті 6, а також інших відповідних положень цієї Конвенції там, де це передбачено національним законодавством і без шкоди для пункту 3, наведеному нижче.

Наявність достатньої зацікавленості та факт порушення того чи іншого права визначаються згідно з положеннями національного законодавства і залежно від мети надання зацікавленій громадськості широкого доступу до правосуддя в рамках цієї Конвенції. В цьому контексті для цілей вищенаведеного підпункту а) достатньо зацікавленості будь-якої неурядової організації, що відповідає вимогам, зазначеним у пункті 5 Статті 2. Для цілей підпункту б), наведеного вище, така організація також має право заявляти про порушення своїх прав.

Положення даного пункту 2 не виключають можливості використання процедури попереднього перегляду адміністративним органом, і не зачіпають вимоги з вичерпання адміністративних процедур перегляду перед зверненням до судових процедур перегляду в тих випадках, коли така вимога передбачена національним законодавством.

3. Окрім процедур перегляду, передбачених вище пунктами 1 і 2, і без їх порушення, кожна із Сторін забезпечує представникам громадськості, коли вони відповідають передбаченим законодавством критеріям, якщо такі існують, доступ до адміністративних або судових процедур для оскарження дій або бездіяльності приватних осіб і громадських органів, котрі порушують положення національного законодавства, що стосується навколишнього середовища.

4. Окрім цього, і без порушення вищенаведеного пункту 1 процедури, згадані вище в пунктах 1, 2, 3, повинні забезпечувати адекватні та ефективні засоби правового захисту, включаючи при необхідності засоби правового захисту у формі судової заборони, і бути справедливими, неупередженими, своєчасними і не пов'язаними з непомірно великими витратами. Рішення, що приймаються у відповідності до цієї Статті, надаються або реєструються у письмовій формі. Громадськість має доступ до рішень судів, а також, в міру можливостей, до рішень інших органів.

5. Для підвищення ефективності дії положень цієї Статті кожна із Сторін забезпечує надання громадськості інформації про доступ до адміністративних і судових процедур перегляду рішень, а також розглядає питання із створення відповідних механізмів надання допомоги для усунення або послаблення фінансових чи інших перешкод на доступ до правосуддя.

Стаття 10 НАРАДА СТОРІН

1. Перша нарада Сторін скликається не пізніше, ніж через один рік від дня набрання чинності цієї Конвенції. Надалі чергові наради Сторін проводитимуться принаймні через кожні два роки, якщо тільки Сторони не приймуть іншого рішення, або на письмове прохання будь-якої із Сторін за умови, коли на протязі шести місяців від дати повідомлення Виконавчим секретарем Європейської Економічної Комісії всіх Сторін відносно цього прохання, воно буде підтримане принаймні однією третиною Сторін.

2. На своїх нарадах Сторони постійно контролюють хід виконання цієї Конвенції, беручи за основу регулярну інформацію, що надходить від Сторін, і з цією метою вони:

а) проводять перегляд політики та правових і методологічних підходів з питань доступу до інформації та участі громадськості в процесі прийняття рішень і доступу до правосуддя з питань, що стосуються навколишнього середовища, з метою їх подальшого вдосконалення;

б) обмінюються інформацією із набутого досвіду в галузі укладення та виконання двосторонніх і багатосторонніх угод або інших домовленостей, що відносяться до цілей цієї Конвенції, учасниками яких є одна або більше ніж одна із Сторін;

с) в разі необхідності звертаються до послуг відповідних органів ЄЕК, а також інших компетентних міжнародних органів і спеціальних комітетів для розгляду всіх аспектів, які мають відношення до досягнення цілей даної Конвенції;

д) в разі необхідності засновують будь-які допоміжні органи;

е) в разі доцільності готують протоколи до цієї Конвенції;

ф) розглядають і затверджують пропозиції про внесення поправок до цієї Конвенції згідно з положеннями Статті 14;

г) розглядають і затверджують будь-які заходи, що можуть знадобитися для досягнення цілей даної Конвенції;

h) на своїй першій нараді розглядають і шляхом консенсусу приймають правила процедури своїх нарад і нарад допоміжних органів;

i) на своїй першій нараді розглядають накопичений ними досвід реалізації положень пункту 9 Статті 5 і вирішують питання про заходи, необхідні для досягнення подальшого розвитку системи, про яку йдеться в цьому пункті, з урахуванням процесів і змін, що мають місце на міжнародному рівні, включаючи розробку відповідного документу, який стосується проникнення забруднювачів у навколишнє середовище та реєстрів чи кадастрів, які можуть бути включеними в доповнення до цієї Конвенції.

3. Нарада Сторін в разі необхідності може розглядати питання про фінансові операції на основі консенсусу.

4. Організація Об'єднаних Націй, її спеціалізовані установи та Міжнародне агентство з атомної енергії, а також будь-яка інша держава або регіональна організація економічної інтеграції, які згідно зі Статтею 17 мають право підписувати цю Конвенцію, але не є Сторонами цієї Конвенції, та будь-яка міжурядова організація, компетентна в питаннях, яких стосується дана Конвенція, мають право участі в нарадах Сторін як спостерігачі.

5. Будь-яка неурядова організація, компетентна в питаннях, яких стосується дана Конвенція, та яка поінформувала Виконавчого секретаря Європейської економічної комісії про своє бажання бути представленою на нараді Сторін, має право на таку участь зі статусом спостерігача, в разі, якщо проти цього не заперечуватиме принаймні одна третина Сторін, присутніх на нараді.

6. Для цілей вищенаведених пунктів 4 і 5 правила процедури, згадані вище в підпункті h) пункту 2, передбачають практичні механізми із процедури допуску, та інші відповідні умови.

Стаття 11 ПРАВО ГОЛОСУ

1. За винятком випадків, передбачених нижче пунктом 2, кожна із Сторін цієї Конвенції має право одного голосу.

2. Регіональні організації економічної інтеграції реалізують своє право голосу з питань, що входять до їх компетенції, маючи кількість голосів, що дорівнює кількості країн-членів цієї організації, які є Сторонами даної Конвенції. Такі організації втрачають право голосу, якщо їх країни-члени реалізують самі своє право голосу, і навпаки.

Стаття 12 СЕКРЕТАРІАТ

Виконавчий секретар Європейської економічної комісії виконує наступні функції:

- a) скликає та готує наради Сторін;
- b) передає Сторонам доповіді та іншу інформацію, отриману згідно з положеннями цієї Конвенції;
- c) виконує такі інші функції, які можуть бути визначені Сторонами.

Стаття 13 ДОДАТКИ

Додатки до цієї Конвенції є її невід'ємною частиною.

Стаття 14 ПОПРАВКИ ДО КОНВЕНЦІЇ

1. Будь-яка із Сторін може пропонувати поправки до цієї Конвенції.
2. Текст будь-якої запропонованої поправки до цієї Конвенції подається у письмовій формі Виконавчому секретареві Європейської економічної комісії, який адресує його всім Сторонам принаймні за дев'яносто днів до початку наради Сторін, на якій пропонується прийняти цю поправку.
3. Сторони докладають всіх зусиль для досягнення згоди щодо прийняття будь-якої запропонованої поправки до цієї Конвенції шляхом консенсусу. В разі, якщо всі засоби для досягнення консенсусу вичерпані, а згоди не досягнуто, то як останній засіб для прийняття такої поправки є більшість в три чверті голосів Сторін, присутніх на нараді та які приймали участь у голосуванні.
4. Депозитарій доводить до відома всіх Сторін тексти поправок до цієї Конвенції, які були прийняті згідно з пунктом 3 вище для ратифікації, затвердження або прийняття. Поправки до цієї Конвенції, окрім поправок до додатків, набувають чинності для Сторін, які їх ратифікували, затвердили або прийняли, на дев'яностий день після отримання Депозитарієм повідомлення про їх ратифікацію, затвердження або прийняття принаймні трьома чвертями цих Сторін. Надалі по відношенню до будь-якої іншої Сторони поправки набувають чинності на дев'яностий день після передачі даною Стороною на зберігання документу про ратифікацію, затвердження або прийняття відповідних поправок.
5. Будь-яка із Сторін, яка неспроможна затвердити яку-небудь поправку до додатку до цієї Конвенції, повідомляє про це Депозитарія у письмовій формі протягом дванадцяти місяців після дати отримання повідомлення про прийняття поправки. Депозитарій негайно сповіщає всі Сторони про отримання будь-якого такого повідомлення. Будь-яка із Сторін може в будь-який час прийняти поправки, відмовившись від своєї попередньої заяви, а після передачі Депозитарієм документа про прийняття дані поправки до такого додатку набувають чинності для цієї Сторони.
6. Через дванадцять місяців після дати пересилання повідомлення Депозитарієм, як це передбачено вище пунктом 4, поправка до додатку набирає чинності для тих Сторін, котрі не надали повідомлення Депозитарієві у відповідності до положень вищенаведеного пункту 5, за умови, що не більше однієї третини кількості Сторін надали таке повідомлення.
7. Для цілей даної Статті визначення Сторонами, які були присутні та брали участь у голосуванні означає Сторони, які були присутні та проголосували за або проти.

Стаття 15 КОНТРОЛЬ ЗА ДОТРИМАННЯМ

Нарада Сторін на основі консенсусу визначає альтернативні заходи неконфронтаційного, несудового і консультативного характеру для розгляду дотримання положень цієї Конвенції. Ці заходи забезпечують належну участь громадськості та можуть включати можливість розгляду повідомлень від представників громадських кіл з питань, що мають відношення до цієї Конвенції.

Стаття 16 ВРЕГУЛЮВАННЯ СПОРІВ

1. Якщо між двома або більше Сторонами виникає спір стосовно тлумачення або застосування положень даної Конвенції, вони прагнуть вирішити його шляхом переговорів або будь-яким іншим шляхом врегулювання спорів, прийнятним для конфліктуючих Сторін.

2. При підписанні, ратифікації, прийнятті, затвердженні цієї Конвенції або в разі приєднання до неї, або в будь-який інший момент після цього Сторона може адресувати Депозитарієві письмову заяву про те, що відносно спору, котрий не був урегульований згідно з положенням вищенаведеного пункту 1, вона визнає один або обидва засоби врегулювання спору обов'язковими по відношенню до будь-якої із Сторін, котра візьме на себе аналогічне зобов'язання із таких:

а) передача спору до Міжнародного Суду Справедливості;

б) арбітражне слухання у відповідності до процедури, зазначеної в Додатку II.

Якщо конфліктуючі Сторони приймають обидва засоби врегулювання спору, зазначені в пункті 2 вище, спір може бути передано тільки до Міжнародного Суду, якщо тільки Сторони не домовилися про інше.

Стаття 17 ПІДПИСАННЯ

Дана Конвенція відкрита для підписання в Оргусі (Данія) 25 червня 1998 року, а потім у штаб-квартирі Організації Об'єднаних Націй у Нью-Йорку до 21 грудня 1998 року державами-членами Європейської економічної комісії, а також державами, що мають консультативний статус при Європейській економічній комісії у відповідності до пунктів 8 і 11 Резолюції 36 (IV) Економічної та Соціальної Ради від 28 березня 1947 року, а також регіональними організаціями економічної інтеграції, утвореними країнами-членами Європейської економічної комісії, яким їх країни-члени передали повноваження з питань, які регулюються цією Конвенцією, включаючи повноваження укладати договори, що стосуються даних питань.

Стаття 18 ДЕПОЗИТАРІЙ

Функції Депозитарія цієї Конвенції виконує Генеральний Секретар Організації Об'єднаних Націй.

Стаття 19 РАТИФІКАЦІЯ, ПРИЙНЯТТЯ, ЗАТВЕРДЖЕННЯ ТА ПРИЄДНАННЯ

1. Ця Конвенція підлягає ратифікації, прийняттю або затвердженню державами та регіональними організаціями економічної інтеграції, що її підписали.

2. З 22 грудня 1998 року ця Конвенція відкрита для приєднання для держав і регіональних організацій економічної інтеграції, згаданих в Статті 17.

3. Будь-яка інша держава, яку не вказано вище в пункті 2, яка є членом Організації Об'єднаних Націй, може приєднатися до цієї Конвенції за згоди Наради Сторін.

4. Будь-яка організація, згадана в Статті 17, яка стає Стороною цієї Конвенції, при тому, що жодна з держав-членів цієї організації не є Стороною даної Конвенції, переймає на себе всі зобов'язання, передбачені цією Конвенцією. У випадку, якщо одна або більше з держав-членів є Сторонами цієї Конвенції, така організація та її держави-члени приймають рішення про свою належну відповідальність за виконання своїх обов'язків за цією Конвенцією. У таких випадках і організація, і її держави-члени не можуть одночасно користуватися правами, передбаченими цією Конвенцією.

5. В своїх документах про ратифікацію, прийняття, затвердження або приєднання регіональні організації економічної інтеграції, згадані в Статті 17, заявляють про масштаби своєї компетенції з питань, що регулюються цією Конвенцією. Такі організації також інформують Депозитарія про будь-які суттєві зміни масштабів своєї компетенції.

Стаття 20 НАБУТТЯ ЧИННОСТІ

1. Ця Конвенція набуває чинності на дев'яностий день після передачі на зберігання шістнадцятого документу про ратифікацію, прийняття, затвердження або приєднання.

2. Для цілей вищенаведеного пункту 1 будь-який документ, що здається на зберігання якою-небудь із регіональних організацій економічної інтеграції, не розглядається як доповнення до документів, що були передані на зберігання державами-членами такої організації.

3. По відношенню до кожної держави або кожної організації, які згадуються в Статті 17 і котрі беруть участь у ратифікації, прийнятті або затвердженні цієї Конвенції або приєднуються до неї після передачі на зберігання шістнадцятого документу про ратифікацію, прийняття, затвердження або приєднання, ця Конвенція набуває чинності на дев'яностий день після дати передачі такою державою або організацією на зберігання документу про ратифікацію, прийняття, схвалення або приєднання.

Стаття 21 ВИХІД ІЗ КОНВЕНЦІЇ

В будь-який час через три роки після дати набуття чинності цієї Конвенції по відношенню до будь-якої Сторони ця Сторона може вийти з Конвенції шляхом подання письмового повідомлення на адресу Депозитарія. Будь-який подібний вихід набуває чинності на дев'яностий день після дати отримання такого повідомлення Депозитарієм.

Стаття 22 АУТЕНТИЧНІ ТЕКСТИ

Оригінал цієї Конвенції, текст якого складений англійською, французькою та російською мовами, є однаково аутентичним і передається на зберігання Генеральному Секретареві Організації Об'єднаних Націй.

ЗАСВІДЧУЮЧИ ЗГАДАНЕ, ті, що нижче підписалися, належним чином на те уповноважені, підписали цю Конвенцію. Укладено в Оргусі (Данія) двадцять п'ятого червня одна тисяча дев'ятсот дев'яносто восьмого року.

Додаток I

ПЕРЕЛІК ВИДІВ ДІЯЛЬНОСТІ, ЗГАДАНИХ У ПУНКТІ 1 а) СТАТТІ 6

1. Енергетика:

- нафтопереробні та газопереробні заводи;
- установки для газифікації та зрідження;
- теплові електростанції та інші установки для спалювання тепловою потужністю 50 МВт і вище;
- коксові печі;
- атомні електростанції та інші атомні реактори, включаючи демонтаж або виведення з експлуатації таких електростанцій або реакторів * (за винятком дослідницьких установок для виробництва і конверсії ядерного пального та сировини для отримання вторинного ядерного пального, матеріалів, які діляться та відтворюються, потужність котрих не перевищує 1 кВт постійного теплового навантаження);
- установки для регенерації опроміненого ядерного пального;
- установки, призначені:
 - для виробництва або збагачення ядерного пального;
 - для переробки опроміненого ядерного пального або високорадіоактивних відходів;
 - для остаточного вилучення опроміненого ядерного пального;
 - виключно для остаточного вилучення радіоактивних відходів;
 - виключно для зберігання (запланованого на період більш, ніж 10 років) спроміненого ядерного пального або радіоактивних відходів в інших місцях за межами території промислового об'єкта.

2. Виробництво та обробка металів:

- установки для випалювання або агломерації металевих руд (включаючи сульфідну руду);
- установки для виробництва переробного чавуну або сталі (первинна або вторинна плавки), включаючи безперервну розливку потужністю, що перевищує 2,5 т за годину;
- установки для обробки чорних металів:
 - i) стани гарячої прокатки потужністю, що перевищує 20 т сирої сталі за годину;
 - ii) ковальські молоти, енергетична потужність котрих перевищує 50 кДж на молот, а потужність теплового споживання перевищує 20 МВт;
 - iii) нанесення захисних розпилених металевих покриттів з подачею сирої сталі, що перевищує 2 т за годину.
- лиття чорних металів з виробничою потужністю, що перевищує 20 т за день;
- установки для:

i) виробництва неокислених кольорових металів з руд, концентратів або вторинних сировинних матеріалів шляхом металургійних, хімічних або електролітичних процесів;

ii) виплавки, включаючи легування сплавів, кольорових металів, в тому числі рекуперованих продуктів (рафінування, ливарне виробництво і т. п.), плавильною потужністю, що перевищує 4 т на день для свинцю та кадмію або 20 т в день для всіх інших металів.

- установки для поверхневої обробки металів в пластичних матеріалів з використанням електролітичних або хімічних процесів, при яких об'єм переробних технологічних чанів перевищує 30 куб. м.

3. Промисловість по переробці мінеральної сировини:

- установки для виробництва цементного клінкеру в обертальних випалювальних печах з виробничою потужністю, що перевищує 500 т за день, або вапна в обертальних випалювальних печах з виробничою потужністю, що перевищує 50 т за день, або в інших печах з виробничою потужністю, що перевищує 50 т за день;

- установки для виробництва азбесту та виробництва продуктів, що містять азбест;

- установки для виробництва скла, включаючи скловолокно, з плавильною потужністю, що перевищує 20 т за день;

- установки для плавлення мінеральних речовин, включаючи виробництво мінеральних волокон, з плавильною потужністю, що перевищує 20 т за день;

- установки для виробництва керамічних продуктів шляхом випалення, зокрема, покрівельної черепиці, цегли, вогнестійкої цегли, керамічної плитки, кам'яної кераміки або фарфорових виробів, виробничою потужністю, що перевищує 75 т за день, і/або випалювальних печей, місткість яких перевищує 4 куб. м, а щільність затвердіння на піч перевищує 300 кг/куб. м.

4. Хімічна промисловість: виробництво в межах значень категорій діяльності, що містяться в цьому пункті, означає виробництво в промислових масштабах шляхом хімічної обробки речовин або груп речовин, зазначених в підпунктах а) - г):

а) хімічні установки для виробництва основних органічних хімічних речовин, таких як:

i) прості вуглеці (лінійні або циклічні, насичені або ненасичені, аліфатичні або ароматичні);

ii) вуглеводні, що містять кисень, такі як спирти, альдегіди, кетони, карбонові кислоти, складні ефіри, ацетати, прості ефіри, перекиси, епоксидні смоли;

iii) сірчані вуглеводні;

iv) азотні вуглеводні, такі як аміни, амідні, сполуки азоту, нітросполуки або нітратні сполуки, нітрили, ціанати, ізоціанати;

v) вуглеводні, що містять фосфор;

vi) галогенізовані вуглеводні;

vii) органометалеві сполуки;

viii) основні пластичні матеріали (полімери, синтетичні волокна і волокна на базі целюлози);

ix) синтетичний каучук;

x) фарби та пігменти;

xi) поверхнево-активні речовини;

b) хімічні установки для виробництва основних неорганічних речовин, таких як:

i) гази, такі як аміак, хлор або хлористий водень, фтор або фтористий водень, оксиди водню, сполуки сірки, оксиди азоту, водень, двоокис сірки, хлорокис вуглецю;

ii) кислоти, такі як хромова кислота, фтористоводнева кислота, фосфорна кислота, азотна кислота, хлористоводнева кислота, сірчана кислота, олеум, сірчиста кислота;

iii) луги, такі як гідроокис амонію, гідроокис калію, гідроокис натрію;

iv) солі, такі як хлористий амоній, бертолетова сіль, вуглекислий калій, вуглекислий натрій, перборат, азотнокисле срібло;

v) неметали, оксиди металів або інші неорганічні сполуки, такі як карбід кальцію, кремній, карбід кремнію;

c) хімічні установки для виробництва фосфорних, азотних або калійних мінеральних добрив (простих або складних добрив);

d) хімічні установки для виробництва основних продуктів для рослинництва та біоцидів;

e) установки, на яких використовуються хімічні або біологічні процеси для виробництва основних фармацевтичних продуктів;

f) хімічні установки для виробництва вибухових речовин;

g) хімічні установки, в яких хімічні та біологічні процеси використовуються для білкових кормових добавок, ферментів й інших білкових речовин.

5. Переробка та вилучення відходів:

- установка для спалювання, рекуперації, хімічної обробки або захоронення шкідливих відходів;

- установки для спалення комунально-побутових відходів потужністю, що перевищує 3 т за годину;

- установки для видалення нешкідливих відходів потужністю, що перевищує 50 т на добу;

- звалища, на які надходять понад 10 т відходів на добу або загальною місткістю, що перевищує 25 000 т, за виключенням звалищ інертних відходів.

6. Установки для очистки стічних вод потужністю, що перевищує еквівалент чисельності населення в розмірі 150 000 чоловік.

7. Промислові установки для:

- a) виробництва целюлози з деревини або аналогічних волокнистих матеріалів;
- b) виробництва паперу та картону виробничою потужністю, що перевищує 20 т на добу.
8. a) Будівництво залізниць далекого сполучення та аеропортів** довжиною злітно-посадочних смуг 2 100 м і більше;
- b) будівництво автомагістралей і швидкісних доріг***;
- c) будівництво нових доріг, що мають чотири і більше смуг дорожнього руху, або реконструкція та/або розширення вже існуючих доріг, що мають дві або менше смуг дорожнього руху, з метою збільшення кількості смуг до чотирьох і більше для руху там, де така нова дорога або реконструйована та/або розширена ділянка дороги матимуть безперервну протяжність 10 км або більше.
9. a) Внутрішні водні сполучення і порти для внутрішнього судноплавства, придатні для проходу суден тоннажністю, що перевищує 1 350 т;
- b) торгові порти, причали для навантаження та вивантаження, пов'язані з береговими та виносними портами (за виключенням причалів паромних переправ), котрі можуть приймати судна тоннажністю, що перевищує 1 350 т;
10. Забір підземних вод або система штучного поповнення підземних вод із щорічним водозабором або місткістю води, що поповнюється, еквівалентній або більшій за 10 млн. куб. м.
11. a) Роботи по перекиданню водних ресурсів між річковими басейнами, при яких таке перекидання спрямоване на запобігання можливої нестачі води, та кількість води, що переводиться, перевищує 100 млн. куб. м/рік;
- b) в усіх інших випадках роботи по перекиданню водних ресурсів між річковими басейнами з багаторічною середньою кількістю водостоку басейну, що перевищує 2 000 млн. куб. м/рік, в разі, коли кількість води, що переводиться, перевищує 5 % цього водостоку.
- В обох випадках кількість питної води, що перекидається по трубах, не враховується.
12. Видобуток нафти та природного газу в комерційних інтересах, коли обсяги видобутку нафти перевищують 500 т на добу, а обсяги видобутку газу перевищують 500 000 куб. м на добу.
13. Греблі та інші об'єкти, призначені для утримання та постійного зберігання води, коли нові або додаткові обсяги затриманої води перевищують 10 млн. куб. м.
14. Трубопроводи для транспортування газу, нафти або хімічних речовин діаметром, що перевищує 800 мм, і довжиною, що перевищує 40 км.
15. Установки для інтенсивного вирощування птиці або свиней, розраховані на більш, ніж:
- a) 40 000 місць для птиці;
- b) 2 000 місць для відгодовування свиней (вагою понад 30 кг); або
- c) 750 місць для свиноматок.

16. Кар'єри та райони відкритого видобутку корисних копалин з площею поверхневої ділянки, що перевищує 25 га, або райони видобутку торфу, з площею поверхневої ділянки, що перевищує 150 га.

17. Будівництво повітряних ліній електропередач напругою 220 кВ або більше, і довжиною, що перевищує 15 км.

18. Установки для зберігання нафти, нафтохімічних або хімічних продуктів місткістю 200 000 т і більше.

19. Інші види діяльності:

- установки для попередньої обробки (такі операції, як промивка, відбілювання, мерсеризація) або фарбування волокон або текстилю, виробнича потужність котрих перевищує 10 т на добу;

- установки для дублення шкіри та шкір, на яких об'єм переробки перевищує 12 т готової продукції на добу;

a) бійні переробки туш потужністю, що перевищує 50 т на добу;

b) виробництво продуктів харчування шляхом обробки та переробки:

i) сировини тваринного походження (окрім молока) потужністю по виходу готової продукції, що перевищує 75 т на добу;

ii) сировини рослинного походження потужністю виходу готової продукції, що перевищує 300 т на добу (середній показник за квартал);

c) обробка та переробка молока, коли кількість отриманого молока перевищує 200 т на добу (на основі середньорічного показника);

- установки для видалення або рециркуляції туш свійських тварин або відходів тваринництва виробничою потужністю, що перевищує 10 т на добу;

- установки для поверхневої обробки речовин, предметів або продуктів з використанням органічних розчинників, зокрема для оздоблення, друку, покриття, обезжирювання, гідроізолювання, калібрування, фарбування, очистки або насичування, виробничою потужністю, що перевищує 150 кг на годину або більш, ніж 200 т на рік;

- установки для виробництва вуглецю (природного коксу) або електрографіту шляхом спалювання або графітизації.

20. Будь-який вид діяльності, про який не згадується вище в пунктах 1 - 19, якщо участь громадськості передбачається в рамках процедури оцінки впливу на навколишнє середовище, згідно з національним законодавством.

21. Положення пункту 1 а) Статті 6 цієї Конвенції не застосовується до жодного з вищезгаданих проектів, які реалізуються виключно або в основному з метою досліджень, розробки та перевірки нових технологій методів або продуктів на протязі менш ніж двох років, якщо лише не існує ймовірності спричинення значного шкідливого впливу на навколишнє середовище або здоров'я.

22. Будь-яка зміна або розширення діяльності, котрі самі по собі відповідають критеріям/пороговим величинам, установленим у цьому додатку, підпадають під пункт 1

а) Статті 6. Будь-які інші зміни або розширення діяльності підпадають під пункт 1 б) Статті 6) цієї Конвенції.

Примітки:

* Атомні електростанції та інші атомні реактори перестають бути такими установками після того, як усе ядерне паливо та інші радіоактивно забруднені елементи остаточно вилучаються з території промислового майданчика такої установки.

** Для цілей цієї Конвенції термін аеропорт означає аеропорт, котрий відповідає визначенню, що міститься в Чиказькій Конвенції 1944 року, яка заснувала Міжнародну Організацію Цивільної Авіації (Додаток 14).

*** Для цілей цієї Конвенції термін швидкісна дорога означає будь-яку дорогу, котра відповідає визначенню, що міститься в Європейській угоді про міжнародні автомагістралі від 15 листопада 1975 року.

Додаток II

АРБІТРАЖ

1. У разі передачі спору до арбітражного розгляду у відповідності до пункту 2 Статті 16 цієї Конвенції, Сторона або Сторони сповіщають секретаріат щодо предмету арбітражного розгляду, а також зазначають, зокрема, статті даної Конвенції стосовно тлумачення або застосування котрих виникнув спір. Секретаріат надсилає отриману інформацію всім Сторонам цієї Конвенції.

2. Арбітражний суд складається з трьох членів. Як Сторона-позивач, або Сторони-позивачі, так само й протилежна Сторона або Сторони конфлікту призначають по одному арбітру, і ці два арбітри, призначені таким чином, за взаємною згодою вибирають третього арбітра, котрий виконує функцію голови арбітражного суду. Останній не може бути громадянином однієї з конфліктуючих Сторін і не може мати своїм постійним місцем проживання територію жодної із Сторін, не може перебувати у них на службі або будь-яким іншим чином мати відношення до цієї справи.

3. Якщо по закінченню двох місяців після призначення другого арбітра не буде визначений голова арбітражного суду, тоді на прохання однієї з конфліктуючих Сторін Виконавчий секретар Європейської економічної комісії призначає його протягом наступних двох місяців.

4. Якщо одна з конфліктуючих Сторін не призначить арбітра на протязі двох місяців після отримання відповідного прохання, друга Сторона може сповістити про це Виконавчого секретаря Європейської економічної комісії, котрий призначає голову арбітражного суду протягом наступних двох місяців. Після свого призначення голова арбітражного суду просить Сторону, котра ще не призначила арбітра, виконати це на протязі двох місяців. Якщо вона не виконає прохання протягом цього терміну, голова сповіщає про це Виконавчого секретаря Європейської економічної комісії, котрий призначає такого арбітра протягом наступних двох місяців.

5. Арбітражний суд виносить своє рішення у відповідності до міжнародного права і положень цієї Конвенції.

6. Будь-який арбітражний суд, заснований згідно з положеннями цього Додатку, розробляє свої власні процесуальні правила.
7. Рішення арбітражного суду як з процедурних питань, так і по суті справи приймаються більшістю голосів його членів.
8. Суд може приймати всі належні заходи для встановлення фактів.
9. Конфліктуючі Сторони сприяють роботі арбітражного суду, і, зокрема, використовуючи всі наявні в їх розпорядженні засоби:
- a) надають йому всі відповідні документи, умови та інформацію;
 - b) у разі необхідності надають йому можливість викликати свідків або експертів і заслуговувати їх свідчення.
10. Конфліктуючі Сторони й члени арбітражного суду дотримуються норм конфіденційності будь-якої інформації, отриманої ними конфіденційним шляхом в ході арбітражного розгляду.
11. Арбітражний суд може на прохання однієї із конфліктуючих Сторін рекомендувати прийняття тимчасових засобів захисту.
12. Якщо одна з конфліктуючих Сторін не з'являється до арбітражного суду або не бере участі в розгляді своєї справи, інша Сторона може просити суд продовжити розгляд справи і винести своє остаточне рішення. Відсутність однієї зі Сторін в суді або неспроможність однієї із Сторін захищати свою справу в суді не є перешкодою для розгляду справи.
13. Арбітражний суд може заслухати зустрічні позови, що виникають безпосередньо із суті справи, і виносити рішення відносно них.
14. Якщо арбітражний суд, виходячи з конкретних обставин справи, не прийме іншого рішення, судові витрати, включаючи оплату послуг членів суду, діляться порівну між конфліктуючими Сторонами. Суд реєструє всі свої витрати та надає конфліктуючим Сторонам остаточний звіт щодо цих витрат.
15. Будь-яка із Сторін цієї Конвенції, котра має стосовно предмету спору інтерес правового характеру і на яку може вплинути рішення з даної справи, має право за згодою суду взяти участь в розгляді справи.
16. Арбітражний суд виносить своє рішення на протязі п'яти місяців після дати свого заснування, якщо він не визначить за необхідне продовжити термін на період, що не перевищує п'яти місяців.
17. Рішення арбітражного суду супроводжується поясненням причин. Це рішення є остаточним і обов'язковим для виконання кожною із конфліктуючих Сторін. Арбітражний суд адресує своє рішення конфліктуючим сторонам і секретаріату. Секретаріат надсилає отриману інформацію всім Сторонам цієї Конвенції.
18. Будь-який спір, котрий може виникнути між Сторонами відносно тлумачення або виконання рішення суду, може бути переданий будь-якою із Сторін до арбітражного суду, котрий виніс це рішення, або, якщо його послугами скористатися неможливо, - до іншого суду, заснованого з цією ж метою, у такий самий спосіб, як і перший.
-